ای یعدّون ویذکرون فضائله آخر جز یعنی غیر عیبش ندانستند ونگفتند
که در سخن گفتن بطی است یعنی درنک بسیار میکند ای یتوقف فی التکلم
کثیرا استمع بسی منتظر باید بود یعنی بودن تا وی تقدیر سخن کند حاصل ما
قالوا فی حقه انه لیس له طلاقة لسان بزرجمهر شنید ای سمع ما قالوا فی حقه
وگفت فی جوابهم اندیشه کردن که چه گویم ای التفکر فی ان ای کلام اقوله
از پشیمانی خوردن وفی بعض النسخ بردن که چرا گفتم حاصل جوابه
ان عدم سرعته فی کلامه لیس لفقدان القدرة علی الکلام بل هو کثیر الفکر فی
التکلم وانما یتکلم بالتفکر وهو فضیلة عظمی **حکایت** قیل لبزرجمهر ایها الحکیم
مالک لا تحزن علی ما فات ولا تفرح بما هو آت فاجاب بقوله لان الفائت
لا یتلافی بالعبرة والآتی لا یستدام بالحبرة ای السرور **مثنوی** سخندان
ای عالم الکلام وپرورده ای المدبّی پیر کهن ای الشیخ الکبیر بیندیشد
ای یتفکر انکه ای بعده بگوید مضارع من گفتن سخن مفعوله مزن تهی من
زدن بی تأمل بگفتار بفتح الباء دم بفتح الدال بمعنی النفس بفتحتین
ای لا تتکلم بدون التأمل نکو مخفف من نیکو گوی امر من گفتن گر دیر گویی
بالترکی کرکیج سویلیه سن چه غم ولیس بعیب بیندیش امر وانکه براور
نفس والمراد الکلام ازان پیش بس کن که گویند بس ای اسکت قبل ان
یقال لک اسکت بنطق الباء سببیة آدمی ای الانسان بهترست از دواب
جمع دابة والمراد ذوات القوایم الاربع دواب از تو به وافضل گر نگویی
صواب کما قیل **بیت** بهایم خموشند وگویا بشر • زبان بسته بهتر که گویا بشر
وقیل فی الترجمة **مثنوی** سوز اهلی که اول سوزک اصلن بیله • سوز یے
فکر ایدرا اندن الوردله • تائل شراو رمه سوزنه هیچ دم • ایو سویله کیچ سویلر
ایسک نه غم • کی اندیشه قل صکره اورغل نفس • سکوت ایله کمه دما
دین بس • سوز ایله یک اولور بشر از دواب • طوار یک اولور سویلمزسک
صواب • حاصل اعتذار المص فی قلة الملازمة بایراد حکایة بزرجمهر انی
لو اکثرت الملازمة والمکالمة لظهر منی زلل کثیر فالاولی قلة الملازمة والمکالمة
فکیف در نظر اعیان خداوندی ای المتکلم فی محضرهم که مجمع اهل دلست و
اصحاب التصوف ومرکز مرکز الوصل موضعه علماء متبحر یرید المتعمقین فی العلم

کالبحر ای الکاملین فی العلم متبحر اکر

اگر در سیاقت سخن ای فی سوق الکلام دلیری بالیاء المصدری ای الشجاعة
کنم شوخی یعنی گستاخی کرده باشم فان الکلام للاکابر دون الاصاغر
وبضاعت مزجاة ای المتاع القلیل بحضرت عزیز کما جاء به اخوة یوسف
عم فی مصر آورده بتقدیر باشم کما عرفت مرارا وشبه بفتحتین وسکون
الهاء خرزة صفراء کما فصل فی بحر الغرایب فمن قال خرزة سوداء فقد غفل عن
اللون در بازار جوهریان ای فی سوقهم جوی بفتح الجیم وکسر الواو ویاء
الوحدة ای الشعیرة الواحدة نیارد یعنی ان کلامی کالخرزة الحقیرة فلا اعتبار
لها عند العلماء الذین کلماتهم وعلومهم کالجواهر النفیسة وچراغ پیش آفتاب
ای فی حضور الشمس پرتوی ای شعاعی ندارد بل یضمحل نوره ومنارة قال
فی مختار الصحاح التی یؤذن علیها وهی مفعلة بفتح المیم والجمع المناور
لانه من النور بلند صفة لمنار در دامن کوه الوند بفتح الهمزة والواو اسم
جبل فی همدان علم فی الارتفاع **حکایت** سمع من بعض الرواة انه لم
یرتق احد فی قلة ذلک الجبل لارتفاعه وشدة هبوب الریح هناک حتی ان احدا
من الطائفة القلندریة ادعی الارتقاء فیها فذهب وغاب ثم وجد لحیة فی
مسافة بعیدة من ذلک الجبل والعهدة علی الراوی **بیت** ننماید مضارع
مجهول من نمودن ای یری اخفض ولما تواضع المص اورد ابیاتا فی فواید
التواضع **مثنوی** هرکه ای کل احد گردن ای الرقبة بدعوی بفتح الواو
افرازد مضارع من افراختن یستعمل لازما ومتعدیا بالترکی یوجلتمک
ویقلب خاء زاء فی المضارع وکذا نظائره والمراد هنا معناه المتعدی
دشمن از هر طرف بدو تازد مضارع من تاختن قلب خاء زاء کما عرفت
آنفا وفی بعض النسخ وقع بدل هذا المصراع خویشتن را بگردن اندازد
مضارع من انداختن سعدی افتاده ایست علی الارض آزاده الفارغ المتخلص
عن قتال الانام ومن فسره بالفارغ فقط فقد غفل عن سوق الکلام کس
نیاید بجنگ افتاده کانه علة له اول اندیشه ای ینبغی التفکر اولا وانگهی
ای بعده گفتار وهو اسم بمعنی الکلام پای بسکون الیاء المراد به الاساس
پست بالباء الفارسی بالترکی الچق والمراد به انه اول فی البناء پس بالباء
ایضا ای بعده دیوار فالفکر کالاساس والکلام کالبناء والجدار فلما علمت

یوجلمک صح

نوقلب الخاء زاء

الفارسی

Copyright © King Saud University